

Sygn. akt V CZ 69/13

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Barbara Myszka

SSN Anna Owczarek (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa D. K.

przeciwko J. B., F. B. i H. B.

o ustalenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 5 grudnia 2013 r.,

zażalenia pozwanego J. B. na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 9 sierpnia 2013 r.

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 9 sierpnia 2013 r., odrzucił skargę kasacyjną pozwanego J. B. wniesioną od wyroku tego Sądu z dnia 26 lutego 2013 r., oddalającego wniesioną przez niego apelację od wyroku Sądu Okręgowego we W. z dnia 15 listopada 2011 r., którym w sprawie z powództwa D. K. stwierdzona została nieważność umowy sprzedaży spółdzielczego prawa do lokalu zawartej pomiędzy pozwanym a F. i H. B. Sąd Apelacyjny poprzednio postanowieniem z dnia 8 lipca 2013 r. zwolnił powoda od opłaty sądowej od skargi kasacyjnej ponad kwotę 5.000 zł i oddalił wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych w pozostałej części. Wobec nieopłacenia skargi w terminie tygodniowym od dnia doręczenia odpisu wskazanego postanowienia adwokatowi reprezentującemu powoda, Sąd Apelacyjny jako podstawę odrzucenia skargi wskazał art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 112 ust. 3 u.k.s.c. Sąd stwierdził, że złożone przez pozwanego J. B. oświadczenie o stanie majątkowym było niewiarygodne, bowiem wynika z niego, że trzyosobowa rodzina utrzymuje się z kwoty 450 zł miesięcznie, a koszty opłat związanych z mieszkaniem ponosili dotychczas jego rodzice. Ponadto Sąd Apelacyjny wskazał, że z dokonanych w sprawie ustaleń wynika, iż pozwany w przeszłości prowadził bardzo dochodową działalność gospodarczą oraz inwestował środki pieniężne, a jeśli nawet zakończyły się one niepowodzeniem, to pozwany posiada doświadczenie zawodowe i wykształcenie, które pozwalają mu na podjęcie zatrudnienia w rozmiarze większym niż 1/8 etatu i osiągnięcie wynagrodzenia wyższego niż 150 zł miesięcznie. Małżonka pozwanego J. B., z zawodu artysta-plastyk, również może i powinna starać się o uzyskiwanie dochodów. W dalszej kolejności Sąd Apelacyjny wskazał, że sprawa trwała ponad trzy lata i pozwany powinien liczyć się z koniecznością uiszczenia opłaty sądowej od skargi kasacyjnej, a jego bierność w gromadzeniu środków finansowych jest nieusprawiedliwiona.

Pozwany zaskarżył postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 9 sierpnia 2013 r. odrzucające skargę kasacyjną zażaleniem, wnosząc ponadto o rozpoznanie - w oparciu o art. 380 w zw. z art. 398²¹ i 394¹ § 3 k.p.c. - także postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 8 lipca 2013 r., odmawiającego mu zwolnienia od opłaty

sądowej od skargi ponad kwotę 5.000 zł. Pozwany zarzucił błędną ocenę jego sytuacji majątkowej i przyjęcie, że jest w stanie ponieść opłatę w tej wysokości oraz błędne zaniechanie przeprowadzenia dochodzenia na podstawie art. 109 u.k.s.c. celem ustalenia rzeczywistego stanu majątkowego. Podniósł, że obecnie ma trudności ze znalezieniem pracy ze względu na wiek oraz liczne postępowania sądowe i egzekucyjne oraz nie może podjąć żadnej działalności gospodarczej ze względu na brak środków finansowych. Wykazywał również, że jego małżonka oczekuje na przyznanie dotacji ze środków publicznych celem rozpoczęcia działalności gospodarczej, z czym wiąże się obowiązek niepodejmowania zatrudnienia, ponadto wniosła o rozwód. Na tej podstawie pozwany wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej.

Odpowiedź powoda na zażalenie pozwanego została wniesiona z uchybieniem ustawowego terminu.

Sąd Najwyższy zważył:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Uzasadnienie zaskarżonego postanowienia wskazuje, że Sąd Apelacyjny wnikliwie rozważył okoliczności faktyczne dotyczące sytuacji majątkowej pozwanego J. B., będące podstawą udzielenia częściowego zwolnienia od kosztów sądowych w oparciu o art. 101 u.k.s.c. Powołane w zażaleniu argumenty, nawet gdyby przyjąć niepełność ustaleń dotyczących sytuacji zawodowej małżonki pozwanego, nie podważają prawidłowości oceny Sądu. Jeżeli zadeklarowane przez pozwanego przychody jego trzyosobowej rodziny były tak rażąco niskie, że nie mogły wystarczać do pokrycia kosztów niezbędnego utrzymania, Sąd Apelacyjny, kierując się art. 233 § 1 k.p.c. i zasadami doświadczenia życiowego, mógł odmówić wiarygodności złożonemu oświadczeniu majątkowemu także bez przeprowadzania dochodzenia przewidzianego w art. 109 ust. 1 u.k.s.c. W myśl tego przepisu obowiązek przeprowadzenia dochodzenia wchodzi w rachubę wtedy, gdy na podstawie okoliczności sprawy lub oświadczeń strony przeciwnej zachodzą wątpliwości co do rzeczywistego stanu majątkowego strony (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2010 r., II PZ 31/09). Jeśli jednak

zgromadzony w sprawie materiał wystarcza do dokonania oceny, czy ubiegający się o zwolnienie może ponieść koszty sądowe bez uszczerbku dla koniecznego utrzymania siebie i rodziny, prowadzenie dochodzenia w tym kierunku nie jest konieczne. Częściowe zwolnienie pozwanego J. B. od opłaty sądowej bez przeprowadzenia wspomnianego dochodzenia nie naruszało więc art. 102 u.k.s.c. ani art. 109 u.k.s.c., stąd skarga kasacyjna pozwanego - jako nieopłacona w ustawowym terminie - zasadnie została odrzucona przez Sąd Apelacyjny.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., postanowił jak wyżej.